

Barvy

barva – zakmitat dvěma prsty na bradě
bílá - pravá ruka v pěsti-pravý palec kmitá na pravém rameni -o svetr
černá – dlaní pohyb před obličejem – zatmí se před očima
červená - prstem ukázat na rty
fialová – pěst od obočí - pohyb pod bradu a k břichu
hnědá - dvě pěsti nad sebou – naznačit mletí kávy
modrá – dlaní oblouček k obloze-barva nebe
oranžová – obě dlaně – naznačit pomeranč + odpinknout z dlaně
růžová - ukazovák – pohyb od rtu k bradě
šedivá – bílá (pravým palcem o svetr) + černá (dlaň udělá tmou před očima)
zelená – dlaní před sebou vyznačit kruh – louka
žlutá – pravá pěst kmitá u pravého ramene

Co jezdí

auto – ruce točí malý volant
autobus – ruce točí velký volant - dole
kolo – ruce naznačí šlapky
letadlo – pravá pěst – pohyb dopředu – naznačení letu
loď - obě dlaně vyznačí trup lodi
metro – pravá ruka - natažený ukazováček - zajede pod levé předloktí
motorka – obě ruce pěsti + pravá ruka startuje
tramvaj – 2 prsty pravé ruky – ukazují trolej
vlak – pravá dlaň dělá svislé kolo

Čas

měsíc - roztažené prsty pravé ruky - pohyb shora dolů
leden - měsíc + střídavý pohyb obou dlaní dopředu - jako bruslení
únor - měsíc + krátký (natažené dlaně ukazují malý úsek)
březen - měsíc + růst (dlaň-rozevřené prsty - točivý pohyb vzhůru)
duben - měsíc + velikonoce (vejce - dvakrát ťuknout ukazovákem na bradu)
květen - měsíc + květina (rozvíjí se pod nosem)
červen - měsíc + slavnost (obě ruce - pěsti - zvednout do úrovně hlavy)
červenec - měsíc + prázdniny (obě ruce kmitají v podpaží)
srpen - měsíc + plavat
září - měsíc + škola (dům a špetka do hlavy)
říjen - měsíc + vítr (mávat dlaněmi od sebe k sobě)
listopad - měsíc + listí (vykreslit dvěma ukazováky) + padat (jedna ruka naznačí pohyb padajícího listí)

prosinec - měsíc + vánoce (stromeček)

den - špetkou oblouk zleva doprava

pondělí - natažená dlaň - svislá- dotkne se čela a brady

úterý -

středa - obě dlaně-roztažené prsty - točí se proti sobě - jedna nahoře druhá pod ní

čtvrtek - obě ruce, natažené malíčky a palce, kmitání, pohyb od sebe vodorovně

pátek - konec školy - pravá dlaň hřbetem kolmo na levou dlaň-pak obě položit na stůl + učení

sobota - doma -rukama dům

neděle - sepnuté ruce

týden - jako den - oblouk pravou rukou zleva doprava - ale - roztažené prsty

roční období - obě ruce - natažené dvakrát 2 prsty - vodorovně - točí se proti sobě

jaro - roční období + kytky (rozvíjí se pod nosem)

léto - roční období + slunce (ukazovákem namalovat na oblohu + paprsky)

podzim - roční období + listí -oběma ukazováky vykreslit

zima - roční období + sních (výroba sněhové koule)

Dům

baterka – obě ruce vyznačí válec + svítit (špetka se roztáhne)

budík – slyšet (ukazovákem na ucho) + dlaní zaklapnout

dětský pokoj – ukazováky vyznačit čtverec + děti (pravá ruka hladí hlavy)

dům – obě natažené dlaně naznačí střechu

dveře – obě předloktí na sebe – pravé předloktí se otevírá

hrneček – levá natažená dlaň – na ní pravá ruka naznačí tvar hrnečku – stojí na dlani

jídelna – ukazováky vyznačit čtverec + jíst (špetka do úst)

kastrol – vyznačit prsty kruh + obě ruce chytí kastrol za ucha

klíč – špetka odemyká

koupelna – ukazováky vyznačit čtverec + mýt (levá pěst myje pravou paži)

kuchyň – ukazováky vyznačit čtverec + vařit (špetka míchá)

láhev – vyznačit tvar oběma rukama

lampa ,světlo – špetka otočená dolů, prsty se roztáhnou – rozsvícení

lednička – dlaněmi vyznačit skříň + zima (obě pěsti se zatřesou)

ložnice – ukazováky vyznačit čtverec + spát (hlava se položí na dlaň)

lžice – pohyb rukou – nabrání k puse

mísa – zespona vyznačit kruh dlaní – dlaň otočená nahoru

místnost - vztyčenými ukazováky naznačit vodorovný čtverec

nůž – 2 ukazováčky – krájejí přes sebe

obývací pokoj – ukazováky vyznačit čtverec + TV (obě dlaně naznačí míhání obrazovky-dlaně od obličeje)

odpadky – natažená dlaň-prsty vzhůru + pěst do ní bouchne + pravá ruka naznačí hodit na zem
okno – obě ruce – palce a ukazováky vyznačí tvar okenního rámu
ovladač – vyznačit tvar + mačkat palcem
pánev – vyznačit kruh prsty + zatřást – aby se to nepřípeklo
peřina - obě ruce naznačí přikrytí + spát (hlava na sepnutých rukou)
počítač – naznačit televizi – dlaněmi míhání obrazovky + prsty pohyb na klávesnici
polštář – vyznačit tvar + spát (hlava na sepnutých rukou)
postel – obě natažené dlaně naznačí pelesti- z prostoru k tělu
pračka – dlaně vyznačí skříň + pěst se točí –naznačit praní
rádio – prsty nakreslit tvar obdélníku + poslouchat /ukazováčkem od ucha pryč/
skříň - dlaně naznačí obrys
stůl – obě natažené dlaně otočené dolů - naznačí plochu stolu – pohyb dlaní od sebe
talíř – dlaněmi vyznačit kruh – vodorovně před sebou
telefon – pěst drží sluchátko
televize – obě dlaně naznačí míhání obrazovky
video – prsty -před sebou namalovat obdélník + vsunout dlaň jako kazetu
vidlička – dvěma prsty píchnout do dlaně
záchod – jedna dlaň pohladí břicho
zrcadlo – dlaň pravé ruky kmitá před obličejem-dlaň otočená k obličej
židle – obě ruce vezmou za opěradlo

Jídlo

banán – levá drží banán - pravá naznačuje loupání
bonbón – pravý ukazovák namaluje v levé dlani dlani kolečko
borůvky – plná dlaň k puse
bramboráky – brambory (škrábání k sobě, do kulata) + dlaň se otočí jako placička
brambory – pravá naznačuje škrábání k sobě – obráceně než mrkev
cibule – špetka se točí v dlani
citron – pravá ruka naznačí vymačkávání - před obličejem
cukr – pravá dlaň utírá bradu – nahoru , dolů - svisle
čaj – špetka od pusy
česnek - palcem roztírání v dlani
čokoláda – hnědá (pěsti nad sebou – naznačí mletí kávy) + prsty vyznačí obdélník
dort - levá dlaň vodorovně – pravá ruka na ní prsty vyznačí tvar korpusu
hořčice – všemi prsty chytit pusy
houby – palcem udělat oblouk v dlani – naznačit okrajování klobouku
houska - obě dlaně naznačí tvar - prsty dopředu

hranolky – naznačit ukazovákem na dlani tvar hranolku
hruška – oblouk dlaní u tváře
chléb - dlaně přes sebe – pravá naznačí ukrojení – pohyb k zápěstí
chlebiček – chleba (dlaně přes sebe-horní dlaň pohyb k sobě) + třikrát se nandá špetkou na dlaň
jablko – pravá pěst krouží po tváři
jahody – ukazováčky proti sobě – ťukají na sebe
jogurt - 2 prsty na levé dlani vyznačí kelímek +zatočit
kapusta – naznačit hlávkou
káva – obráceně čaj = špetka jde k puse
kečup – červená (prstem na rty) + rukou naznačit lití z flašky
kedlubna – levá ruka na levé rameno + pravá pěst poklepe na levý loket
knedlík - tvar knedlíku – dlaně proti sobě
koláč – ukazovák na levé dlani namaluje kolečko
kuře - dlaně vyznačí tvar kuřete –prsty dopředu – jedna dlaň přesáhne druhou – zobáček
květák – květina (rozvíjí se pod nosem) + ruce naznačí tvar hlávky
limonáda - palec pravé se kývá jako otvírák
marmeláda – cukr (pravá dlaň utírá bradu) + roztírání
máslo - pravá dlaň naznačuje roztírání po levé dlani
maso – pravá ruka chytne zespoda levou dlaň + poklepání –jako sekání masa
mléko – obě ruce naznačí dojení
mouka – špetka pravé ruky naznačuje sypání mouky na vál
mrkev – pravý ukazovák strouhá levý ukazovák
okurka – pravá naznačí velký nos
omáčka – oběma rukama – prsty dělají 2 vlnovky - od nosu dolů
palačinky – natažené dlaně – točení - rolování směrem k sobě
paprika – levá dlaň svisle natažená – pravá ruka se jí dotkne - roztažené prsty se spojí –tvar papriky
párky – 2 prsty pravé ruky kmitají – dolů
pivo – jako limonáda (pohyb palcem nahoru dolů) , ale k tomu pěst - jako sklenice
pizza – koláč (na dlani namalovat kolečko ukazovákem) + špetkou osolit
pomeranč – pravá dlaň vyznačí na levé kulatý předmět - pohladit kouli směrem k palci
rajče – červená (2 prsty ukážou na rty) + jablko (pěst krouží po tváři)
rohlík – obě dlaně naznačí tvar - natažené prsty se spojí ve špetky
rýže – obě ruce – špetky uchopují zrníčka + pohyb od sebe
salám – obě ruce vyznačí rouru – pohyby od sebe + pravá dlaň ukáže krájení
salát – obě ruce – vždy 2 prsty naznačí promíchávání
sirup – sladký (prsty pohyb o bradu – napatláno) + ruka naznačí nalévat

strouhanka – pravá špetka naznačí sypání na vál (mouka) + houska - obě dlaně naznačí tvar
sůl – špetka naznačí solení
sýr – 2 prsty pod nos a pak pod ret – naznačení vůně do pusy
šlehačka – levá ruka pěst – pravá špetkou točitý pohyb nad ní – jako točená zmrzlina
špagety – špetky se táhnou od sebe (provázek) –několikrát
švestka – prsty pravé ruky chytí palec levé - pak sjedou
třešně – prsty vyznačit – jak visí třešně za uchem
vejce – dvakrát ťuknout ukazovákem na bradu
víno – palec a ukazovák se spojí do kolečka – kolečka do sebe ťukají
zelí – dlaně spojené v zápěstí – točí se – vyznačují velikost hlávky
zmrzlina – pravá naznačí pohyb při lízání
žvýkačka – vytáhnout z pusy dopředu

Nemoc

bolest – pohyb oběma ukazováky - symetricky zespona–dloubání – v místě, kde to bolí
injekce – ukazovák píchne do dlaně
krev – ukazováček jede po předloktí – od lokte dolů – jako po žíle
menstruace – krev (ukazovák jede po předloktí) + ukázat na podbřišek
menstruační vložka – vykreslit tvar a ukázat na podbřišek
náplast – vyznačit prsty tvar náplasti, ukázat místo, kde je
nemoc – oběma ukazováky – symetrický pohyb zespona – naznačení dloubání
nemocnice – naznačit dům + uvnitř kříž - pěstí
obvaz - 1 ruka –natažená dlaň – druhá na ni namotává
prášek - naznačit bonbón – ukazovákem kolečko na levé dlani + pohyb do úst – 2 prsty se rozevřou u pusy
teplota – ukazovák do podpaží (teploměr) + dlaní přejet čelo
umřít – překřížit ruce na prsou a zavřít oči
zvracet – chytit se za žaludek - trupem pohyb dopředu

Oblečení

bačkory - roztažené prsty stojí na hřbetu levé ruky –naznačit bambuli
boty – pěst pod bradu + krátký pohyb dolů
bunda - oběma rukama obléknout + zapnout zip
čepice – natahuje se na hlavu
kabát – oběma rukama obléknout + knoflíky zapnout špetkou
kabelka – prsty vyznačí tvar + pravá ruka naznačí, jak se drží přes rameno
kalhoty - dlaně přiložit k sobě – vyznačit puky na obou nohou
kapesník – prsty vyznačit tvar + smrkání
košile – zezadu z krku – oběma rukama – prsty vyznačí límeček

kravata – pohyb od obou stran krku – dvěma prsty – vepředu spojit + pohyb po hrudníku dolů
oblékat se – obě ruce naznačují oblékání – větší pohyb než při kabátu
ponožky – pravou rukou jako natáhnout na levou ruku + pravá otočí lem
pyžamo - oběma dlaněmi pohyb od prsou k pasu – prsty směřují k hrudníku + spát (hlava na sepnutých rukou)
rukavice – natáhnout na obě ruce
sukně - obě dlaně vykreslí od boků dolů tvar sukně
svetr – pohyb prstů přes sebe-jako že se plete + přetáhnout přes hlavu
šála – oběma rukama kolem krku + uzel pod krkem
tričko – oběma rukama obléknout + naznačit krátký nebo dlouhý rukáv

Osoby

babička – pěst od ucha pod bradu
bratr – kluk (pravá naznačí kšilt na čepici) + stejný (2 ukazováčky vodorovně vedle sebe)
děda – pěst od čela pod bradu
děti – pravá ruka hladí hlavy
dítě – obě ruce naznačí kolébání
hasič – 2 ruce drží hadici – pohyb dopředu
holka – pravá ruka chytí pravé ucho – naznačí náušnici
klaun – veselý (dlaně drží zespodu bradu – prsty nahoru – roztažené – vztyčené) + na nose naznačit bambuli
kluk – pravá ruka naznačí kšilt čepice
kněz – ukázat prsty kolárek
lékař – pravá ťuká špetkou do hřbetu levé - u palce a ukazováku
máma – svíslá natažená dlaň od ucha k ústům
opravář – muž (bradka) + opravit (pěsti obloukem k sobě)
pán – pravá ruka naznačí bradku
paní – pravá ruka - špetka -naznačí na hlavě kadeř
police – překřížit ruce – jako když jsou nasazená pouta
prodavač/ka – paní (pravá špetka vyznačí kadeř)- nebo pán + obchod (špetky se točí proti sobě)
přítel/kamarád – zavěsit pěsti do sebe
rodina – sepnou se ruce – prsty nahoru – mezi prsty je prostor – takto sepnuté ruce opišou kruh
sestra – holka (chytit za ucho –náušnice) + stejný (2 ukazováčky vodorovně vedle sebe)
strejda –
táta – vodorovná natažená dlaň od čela k bradě
teta -
učitel/ka – pravá ruka – špetka do hlavy - dávat informace + pán nebo paní
voják – salutuje a rukou drží samopal
zdrav. sestra – pěstí pravé naznačit kříž na levém rameni

Ostatní

batoh – 2 pěsti – jako drží u ramen popruhy
brýle – oběma rukama namalovat brýle na obličej – zajet za uši
dopis – prsty vyznačit tvar obálky + pěstí razítko na dlaň
hlad – jídlo (špetka do úst) + pařát krouží na břicho
hodinky – pravým ukazovákem namalovat kolečko na levé zápěstí
houba, žínka – prsty tvar + mytí pravou pěstí na levé paži
houpačka – obě ruce se drží šňůry + jedna ruka naznačí houpání
hračka – věc (2 špetky udělají 2 malé kroužky) + hrát (špetky kmitají nahoru a dolů – střídavě)
hrad – dům + král (ukazovákem vyznačit korunu)
chyba – dvakrát dva prsty – klepnou přes sebe
kino – levá pěst - o ni opřená pravá dlaň s nataženými prsty
kočárek – židle (obě ruce drží opěradlo) + naznačit drncání
kolotoč – ukazováky špičkami k sobě - točí se
konec - natažená pravá dlaň hřbetem na levou dlaň - pak vedle sebe - jako položit na stůl
krabice – oběma dlaněmi vyznačit stěny proti sobě - nejdřív postranní - pak přední a zadní
král – vyznačit prstem – vztyčený ukazovák na hlavě vyznačí korunu –objede čelo a třikrát ťukne
krém – prsty vymáčknout + prsty máznout na obličej
mýdlo – prsty nakreslit tvar + mytí rukou
noviny – pravou pěstí do dlaně + pohyb k sobě – jako že se tiskne
obrázek – ukazováky vyznačit tvar
opravdu – obě natažené dlaně -pohyb k sobě - do polohy prosím
pasta na zuby – prsty vymáčknout + ukazovák naznačí čištění zubů
peníze – špetka – prsty se pohybují - many,many
plat – peníze (špetka,pohyb prstů) + práce (pěsti na sebe)
pohled – foťák + razítko
práce – 2 pěsti na sebe – jedna obtočí druhou
problém – prsty obou rukou rozevřené proti sobě – otáčejí se
provázek, nit – špetky pohyb od sebe – provázek se táhne
průkaz – prsty vyznačí tvar + rukou sejmut z obličeje podobu – špetkou dát dolů
taška – dlaně vyznačí tvar + pěst jako drží ucho
trest – švihání jednou rukou
vozík – židle (obě ruce drží opěradlo) + pravá ruka naznačí svislé kolo
začátek – natažené dlaně se spojí špičky prstů
známka – 2 prsty – jako olíznout a přilepit
žízeň – pařát se točí na krku +naznačit pít

Přidavná

čistý - dlaně kolmo k zemi- špičkami prstů k sobě - natažené - pohladí se z obou stran
dobrý – palec vzhůru
drahý - špetka (peníze) - trhavý pohyb za rameno – sypou se dozadu
hodný – poklepat pravou dlaní na levé rameno
horký – rychlý pohyb dlaně od pusy – ucuknout
hotový - hřbet pravé dlaně uhodí na levou dlaň + obě dlaně vzhůru-podobně jako konec, ale dlaně vzhůru
chytrý – ukazováčkem sáhnout na spánek - pohyb od spánku pryč
jiný – ukazováčky se dotknou špičkami – pak pohyb od sebe
krásný – pravá ruka – otevřená pravá dlaň –roztážené prsty – šroubovitý pohyb vzhůru
malý – obě dlaně proti sobě - ukážou malý úsek -začít od sepnutých rukou
mokrý - obě ruce- špetky – pohyb , jako když se zkouší mokré prádlo
nemluvící - prsty škrtnout ústa
neslyšící – prsty škrtnout uši
nevidomý – prsty škrtnout oči
nový – pravá ruka – pohyb přes levý loket – šikmo - na konci pohybu roztáhnout prsty
obtížný - dlaň od hrudníku - pařát
opatrný – 2 prsty pravé ruky - vlnovka od oka
prázdný - ukazovák se posunuje po hřbetu levé ruky od zápěstí k prstům
příšší – obě ruce - natažené prsty – souběžný pohyb – do strany
silný – zatnutá pěst před obličejem
sladký – prsty pohyb o bradu – k sobě od sebe – jako-napatláno na bradě
smutný – hřbety obou rukou jsou pod bradou
snadný – obě ruce – prsty kmitají – naznačí let peříček shora dolů
starý – špetka pravou rukou na pravém rameni
stejný – 2 ukazováčky jsou ve vzduchu - rovnoběžně vedle sebe
studený – obě ruce – pěsti u ramen – zatřást se jako při pocitu zimy
suchý – 2 pěsti zaťukají o sebe
špatný – mávnout rukou
špinavý – naznačit lepkavost – dlaně prudký pohyb od sebe
těžký – jedna ruka - pěst - naznačí zvedání těžké tašky
trpělivý – dlaně jsou pod sebou - souběžný pohyb obou od krku dolů
unavený – natažená dlaň otočená nahoru – jde pomalu od hlavy dolů
velký – obě dlaně proti sobě - velký úsek - začíná se od sepnutých rukou
veselý – dlaně drží zespoda bradu – prsty zdvižené nahoru
zlý - pěst před tělem, točitý pohyb nahoru

Slavnosti

anděl – oběma lokty naznačit létání
balónek – nafouknout – fouknout do pěsti – pak naznačit tvar balónku
čert - oběma rukama naznačit růžky na hlavě
dárek – naznačit krabici (boky krabice proti sobě-dlaněmi) + zavázat mašli oběma rukama
dort – leží jakoby na natažené levé dlani + prsty pravé ruky vyznačí kulatý korpus
fotoaparát – držet jako foťák - prsty před sebou – pravý ukazovák mačká spoušť
Mikuláš – oběma rukama naznačit biskupskou čepici
narozneniny – obě pěsti u hlavy – oslava + naznačit miminko – houpání
oslava - zvednout obě pěsti - u hlavy
svatba – naznačit navlečení prstýnku + rodina (sepnuté ruce vztyčené nahoru opíšou kruh)
svátek – oslava (obě pěsti u hlavy) + jméno (křížek palcem na čele)
svíčka - fouknout na zdvižený ukazováček
vánoce – oběma rukama naznačit vánoční stromeček – odshora větve
Velikonoce - vejce (dvakrát ukazovákem na bradu + pravou rukou naznačit šlehání)

Slovesa

bát se – obě pěsti (klouby k hlavě)– vlnovky seshora dolů
bruslit – střídavě dlaněmi dopředu – pohyb bruslí po ledě
bude – pěst – pohyb dopředu
bylo – pěst – pohyb za rameno
být – pěst před sebou
cvičit – pěsti nahoru dolů – jako boxovat
čekat – jedna natažená dlaň dopředu
česat se – naznačit pohyb
číst – levá dlaň –ukazovák pravé ruky na ní ukazuje řádky
čistit si zuby – naznačit pohyb
dát – špetka z dlaně ven
dát pusou – špetka + pusou zvuk
děkuji – dlaň se dotkne tváře + dlaň pohyb dolů
dělat/pracovat - 2 pěsti na sebe
dívat se – natažené 2 prsty /ukazovák,prostředník/ -pohyb od očí
divit se - zahnutý ukazovák dělá kolečko u pravého oka
dostat – špetka do dlaně
hádat se – 2 ukazováčky proti sobě – pohyb v zápěstí
házet – pěst, pak otevřená dlaň –pohyb dopředu
hledat – pravá dlaň na čele - rozhlížení

houpat se – jedna ruka naznačí houpání
hrát si – 2 špetky (vzhůru)–pohyb nahoru a dolů
chtít – palec na hrudní kost – pohyb ven
chytat – otevřená dlaň se stáhne zpět do pěsti
jet – pravá ruka – špetka – pohyb vpřed
jet na koni- 2 prsty pravé ruky se nasadí na nataženou dlaň levé
jíst –špetka do úst
jít – 2 prsty pravé ruky naznačují chůzi na předloktí levé ruky
kopat – 2 prsty pravé ruky na předloktí levé-pohyb ukazováčku-kopání
koupit – naznačit špetkou peníze - špetka pravé do dlaně levé ruky-jako dostat
kousat – roztažené zahnuté prsty u obličeje
krást – vzít (špetku dát do dlaně) + useknout prsty
kreslit –levá dlaň – špetka pravé na ní dělá kroužek
křičet – obě natažené dlaně před pusou – jako písmeno H
lhát – mluvit (2 prsty kmitají před pusou) + dlaň bouchne přes natažené prsty –jako useknout prsty lháři
mazat se – jedna ruka roztírá po obličeji
mít – špetka pravé ruky v dlani levé
mít rád – pravá dlaň pohladí levou tvář
mít starosti – pěstí kruh kolem pravého ucha
mluvit – kmitat 2 prsty pravé ruky před pusou
moci – 2krát 2prsty – 2 věčka od sebe
muset - pravá ruka, natažený palec a ukazováček , důrazný pohyb od obličeje dolů
myslet – točit dlaní pravé ruky u spánku
mýt se – pěst pravé ruky naznačuje mytí na levé paži
najít - spojené prsty palec a ukazovák (kolečko) - pohyb z prostoru k obličeji
nést – 2 dlaně vzhůru – pohyb souběžně doprava
oblékat se – obě ruce naznačují pohyb oblékání
oholit – pěstí tahy po tváři
opravit – obráceně než rozbít - obě pěsti k sobě obloukem
padat – 2 prsty pravé ruky seskočí z předloktí levé
pamatovat si – z ukazováku háček – zavěsit ho před čelem
pít – ruka drží kelímek, pohyb při pití
plakat – ukazováčkem naznačit – slza teče od oka po tváři
plavat – naznačit pohyb
položít – dlaně položit přes sebe-pak pravá dlaň na stůl
pomáhat – dlaně vzhůru- přes sebe – pohyb dopředu

poslouchat – ukazováčkem od ucha pryč
potřebovat - prsty pravé ruky několikrát narazí ze strany na levou dlaň
prát – 2 pěsti - klouby o sebe – jak se pere drobné prádlo
prosím - sepnuté ruce
prosím jako odpověď na děkuji - sepnuté dlaně - jedna dlaň vyjede dopředu
psát – špetka naznačuje psaní ve vzduchu -/a/
ptát se – špetkou od pusy pryč
půjčit – dostat (špetka do dlaně) a zase dát (špetka z dlaně ven)
rozbít – 2 pěsti –držet a zlomit
rozházet – špetky u sebe – pohyb od sebe – do několika směrů
rozumět – dva prsty pravé ruky kmitají před okem
růst – točivý pohyb rozevřené pravé dlaně zezdola vzhůru -levé předloktí dělá zem
sáňkovat – obě ruce obloukem dopředu – jako příští – ale oblouk dopředu
sedět – obě dlaně dolů – pohyb dolů
schovat – natažené dlaně svisle - jedna dlaň se schová za druhou
skákat – 2 prsty pravé ruky skáčou po předloktí levé
smrkat – ruka u nosu
spát – hlava se položí na dlaň
stavět – hřbety dlaní nad sebe – víckrát
stříhat – pravá ruka – 2 prsty - nůžky v pohybu
stýskat – jako smutný (hřbety obou rukou jsou pod bradou)
svléknout se – naznačit pohyb svlékání – pěsti od sebe –opak oblékání
šetřit – špetka pravé ruky schovat dolů pod loket levé
šít – pravá ruka vytahuje nit z levé
tancovat – 2 prsty pravé ruky tancují - skáčou -na předloktí levé
těšit se - natažená dlaň kmitá u prsou, rovnoběžně s tělem
trápit – 2 pěsti se točí na hrudi
učit se – špetky do hlavy
uklidit – špetky ze všech stran dávat dohromady
umřít – překřížit ruce na prsou a zavřít oči
utíkat – 2 prsty pravé ruky běží po předloktí levé-od zápěstí
utírat – pěst naznačí utření – jako když ruka drží hadr
vařit – špetka míchá
vědět – ukázat prstem pravé na spánek
vstát – obě dlaně nahoru – pohyb vzhůru
vybrat si - dvěma špetkami vybírat střídavě – jako ze stolu

vyhrát – oběma rukama vzhůru – pěsti – jako hurá
zapomenout – pravá natažená dlaň – pohyb od čela dolů
zastavit – dlaň proti – postavení stop
zavázat – obě ruce vážou mašli
zlobit se - oba pařáty drásají hrudník - nad sebou
zout se – boty (pěst u brady) + pohyb pěstí dolů
zpívat – pravý ukazováček od úst – dirigování
ztratit - konečky prstů k sobě, dlaněmi nahoru, pohyb od sebe, dolů, dlaně spojeny, spadnou
zvonit – špetka třese zvonečkem
zvracet – chytit se za žaludek – trup pohyb dopředu

Škola

guma – naznačit gumování pěstí na ploše
jméno – palcem křížek na čelo
kniha - obě dlaně k sobě – rozevřít jako desky knihy
kreslicí tabulka - prsty vyznačit tvar tabulky + kreslit (špetkou kolečko do dlaně)
křída – bílá barva (palcem pohyb o svetr u prsou) + tužka (pohyb ukazovákem)
lepidlo – prsty vyznačit vymáčknutí – nebo – pohyb máznutí tyčinkou + slepit k sobě dva ukazováky
míč – oběma rukama tvar míče
nůžky – stříhání prsty
papír – obě dlaně vyznačí plochu – prsty u sebe
pastelky – barva (poklepat 2 prsty na bradu) + tužka (pohyb ukazovákem)
pero – špetka naznačí ve vzduchu čárání
prázdniny – palce opřené do podpaží – prsty kmitají – leháro
přestávka – jako zvonit – špetka třese zvonečkem
sešit – kniha (obě spojené ruce se rozevřou) + psát ukazovákem
škola – naznačit dům (střecha) + učení (špetky do hlavy)
tužka - věčko – obráceně – špičkou nahoru – namalovat ukazovákem

Venku

bazén (krytý) – dům + plavat
cesta – obě dlaně vyznačí cestu – pohyb dopředu – klikatí se - ze široka do úzka
déšť – obě ruce – prsty kmitají – pohyb seshora dolů
dílna – dům + práce (pěsti na sebe)
divadlo – obě ruce – natažené prsty – střídavě ke hrudi
garáž – dům + auto
hvězdy – pravá ruka - naznačí blikání světél na obloze - lampy
kostel – dům (střecha) + sepnuté ruce

koupaliště – ukazováčky vykreslí tvar bazénu + plavat
kytka – pravá ruka – pod nosem se rozvíjí
listí – ukazováčky vyznačit tvar listu
měsíc – špetka vykreslí tvar měsíce - špetka – roztáhnout prsty – zase do špetky
město – oběma rukama vyznačit několik střech
obchod – 2 špetky se točí proti sobě
ohěň – obě dlaně proti sobě – pohyb vzhůru – vyznačit plápolání
písek - levá dlaň natažená - prsty pravé kmitají - padají do levé dlaně
pošta - dům + razítko pravou pěstí na levou dlaň
poštovní schránka – pěstí vyznačit roh – pak nataženou dlaní – pohyb-vhození dovnitř
semafor – 3 světla pod sebou – ruka bliká
skleník – dům + kytka (rozkvétá pod nosem)
slunce – ukazovákem nad sebou kolečko + okolo paprsky
sníh – bílá barva (palcem o svetr na prsou) + déšť (prsty kmitají seshora dolů)

strom – obě ruce – levá naznačí zemi- pravá – vyrůstá ze země – kmen, prsty jsou koruna
venkov – pravá ruka vyznačí kopečky
vítr – mávat dlaněmi souběžně - dlaně ve větru
voda – pravá ruka naznačí vlny
výlet – obě ruce – ukazováky – dělají stejné kruhy
výstava – dívat se (ukazovákem pohyb od oka dopředu) + 2 ukazováky vyznačí obrázek
zahradka – vztyčené ukazováky vykolíkují - pohyb od sebe - 3x kolíky
zoo - dům + zvíře (vyznačit nohy – prsty)

Zahrada

hrábě – jedna ruka – roztažené prsty – naznačí hrabání
košík – pravé předloktí + levá dlaň pod předloktím vyznačí oblouk – tvar košíku
listí – ukazováčky vyznačit tvar listu
lopatka – dlaň pohyb od sebe dopředu a otočit hřbetem nahoru
motyka – obě ruce drží násadu a kopou
rýč – jedna dlaň se zabodne dolů a jako zvedne hlínu

Zájmena

co – špetka vzhůru – kmitá
děkuji – pravá dlaň – pohyb od pravé tváře dolů
den – dlaň naznačí pohyb slunce po obloze - oblouk zleva doprava
dnes – natažená dlaň – dlaní vzhůru – před sebou
dobrý, dobře – palec vzhůru

dole – pohyb ukazováčkem dolů
hodný – poklepat pravou dlaní na levé rameno
kde – natažená dlaň kmitá ve vodorovné poloze
kdo – natažený ukazováček kmitá
kolik – počítat - natahovat prsty pravé ruky
málo – dvakrát dva prsty – špičky prstů přes sebe
moc – oválný pohyb obou dlaní - točí se proti sobě - v úrovni levého ramene
my – obě natažené dlaně - kruh od sebe do prostoru
nad – jedna dlaň nad druhou
nahore – šroubovitý pohyb ukazováčkem vzhůru
okolo – jedna dlaň krouží kolem druhé
opravdu – obě natažené dlaně - pohyb k sobě - do polohy prosím
pomalu - třikrát ťuknout hřbetem pravé dlaně na levé předloktí - od zápěstí směrem k lokti
potom – položit 2 prsty přes dva prsty + krátký pohyb pohyb dolů
pozdě – chytit pravou rukou levé zápěstí + ruka se kolem zápěstí otočí –jako volné hodinky
pozor – zdvižený prst
proč – ukazovákem namalovat ve vzduchu otazník
prosím – obě dlaně
přes – jedna dlaň přeskočí druhou
příště – oběma rukama souběžně – oblouk před sebou – do strany– natažené prsty
rychle – levá ruka v pěsti - pravá přes ni rychlý pohyb
sám – oběma palci se dotknout obou ramen
skrz – prsty se zaklesnou do sebe
spolu – špetky k sobě
špatně – mávnout rukou
tady – prstem ukázat
tam – prstem ukázat
teď – poklepat ukazováčkem jako na hodinky
včera – natažená dlaň –mávně za rameno
vedle – dlaně vedle sebe
venku – otevřenou dlaní ukázat na okno
víc – dvěma prsty udělat věčko ve vzduchu
vy – natažené dlaně - pohyb z prostoru k sobě
vždy – pěstí kroužit u tváře – pěst je natočená dopředu –jako stále se opakuje
zítra – pohyb dlaní dopředu

Zvířata

had – natažený ukazovák – plazivý pohyb dopředu
kachna – ruka naznačí zobák + oběma rukama ploutve
kočka – dvakrát dva prsty naznačí fousky pod nosem
kohout – palcem naznačit hřebínek na hlavě
komár – ukazovákem - lítá a píchne do ramene
kůň – pravá natažená dlaň naznačí koňskou hlavu - oblouk od čela k bradě
lev – oběma rukama naznačit hřívu na hlavě
medvěd – ruce se překříží na hrudi
motýl – zaklesnout palce do sebe-dlaně mávají jako křídla
myš – ukazovákem pohyb dopředu přes druhou dlaň
opice – 2 ruce – jedna šimrá na hlavě a druhá na bradě
ovce – na hlavě naznačit kulaté rohy
pavouk – všechny prsty běží po druhé dlani
pes – pravá ruka naznačí u úst zavolání + zaplácat rukou na nohu
prase – pravá pěst naznačí tvar rypáku - kolo - na vlastním nose
pták – pravá ruka – prsty naznačí klapání zobáku
ryba – pravá dlaň naznačí pohyb – jak ryba pluje
slepice – palcem vyznačit volátko od brady na krk
slon – obě ruce naznačí chobot
tygr – na rameni naznačit pruhy + vousy pod nosem špetkou
veverka – prsty koušou + ukazovákem pohyb nahoru
zajíc – oběma rukama naznačit dlouhé zaječí uši na hlavě
zvíře – prsty ruky stojí na stole, jako zvířecí nohy
žába – jedna ruka – roztažené prsty skáčou po stole nebo z dlaně
želva – jedna dlaň leží na hřbetu druhé ruky
žirafa – vyznačit dlouhý krk